

KOLMANDA ISIKU SEISUKOHT

Hankija:	Riigi Tugiteenuste Keskus Registrikood 70007340 Lõkke tn 4, Tallinn, Harjumaa 10122
Vaidlustaja:	Advokaadibüroo RASK OÜ Registrikood 12320552 Ahtri 6, Tallinn, Harjumaa 10151
Vaidlustaja esindajad:	Tarmo Peterson, vandeadvokaat Keidi Kõiv, vandeadvokaat Advokaadibüroo RASK E-post menetlus@rask.ee
Kolmas isik:	Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ Registrikood 17025398 Tatari tn 1, Tallinn, Harjumaa 11314
Kolmanda isiku esindaja:	Taavi Kõiv, vandeadvokaat Advokaadibüroo PwC Legal Services E-post taavi.koiv@pwc.com

TAOTLUSED

1. **Jätta Advokaadibüroo RASK OÜ vaidlustus läbi vaatamata. Alternatiivselt jätta Advokaadibüroo RASK OÜ vaidlustus rahuldamata.**

ASJAOLUD

1. 29.07.2025 avaldas Riigi Tugiteenuste Keskus (**hankija**) alusdokumendid (**RHAD**) riigihangete registris sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluses nr 295139 „Õigusteenuse tellimine Riigikantselei innovatsioonivaldkonnale“.
2. Pakkumuste esitamise tähtpäevaks esitasid pakkumuse 9 pakkujat, kellest tunnistati hankemenetluses edukaks kolm pakkujat - Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ, Advokaadibüroo RASK OÜ ja Osaühing Advokaadibüroo Eversheds Sutherland Ots ja Co.
3. 15.09.2025 esitas Advokaadibüroo RASK OÜ (**vaidlustaja**) riigihangete vaidlustuskomisjonile (**VAKO**) vaidlustuse, milles palub kehtetuks tunnistada Riigi Tugiteenuste Keskuse 05.09.2025 otsuse osas, millega otsustati tunnistada vastavaks pakkuja Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ pakkumus ning Riigi Tugiteenuste Keskuse

10.09.2025 otsused, millega Riigi Tugiteenuste Keskus otsustas pakkuja Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ kvalifitseerida ja jätta kõrvaldamata.

4. 16.09.2025 edastatud teates palus VAKO kolmandal isikul esitada kirjalik vastus vaidlustuse kohta hiljemalt 19.09.2025.

PÕHJENDUSED

(I) Vaidlustajal puudub õigus esitada vaidlustus (*locus standi*), kuivõrd hankija otsus ei riiva vaidlustaja subjektiivseid õigusi

5. Vastavalt RHS § 185 lg 1 võib pakkuja vaidlustada hankija tegevuse kui ta leiab, et RHS rikkumine hankija poolt rikub tema õigusi või kahjustab tema huvisid. See tähendab, et vaidlustuse rahuldamiseks peab i) hankija otsus või alusdokument olema õigusvastane ja ii) samas rikkuma ka vaidlustaja õigusi¹.
6. Vaidlustajal puudub kaebeõigus, kuivõrd hankija tegevus ei riku vaidlustaja õigusi. Kohtupraktikas on kinnitust leidnud, et vaidlustusmenetluses kaitstav hüve on hankelepingu sõlmimise võimalus². Üldiselt ettevõtjal hankija poolt riigihankes tehtud otsuste vaidlustamise õigus siis, kui vaidlustamise tulemusel tekib vaidlustajal väljavaade hankelepingu sõlmimisele, ning vastupidi: vaidlustamisõigus puudub, kui isegi vaidlustuse rahuldamise korral on vaidlustajaga hankelepingu sõlmimine välistatud.³
7. Ülaltoodud põhimõtetest tulenevalt ei ole võimalik vaidlustaja õigust vaidlustuse esitamiseks jaatada ning vaidlustaja esitatud asjaoludest ei ilmne põhjust üldreeglist kõrvale kalduda.
8. Vaidlustatud menetluses oli vaidlustaja valitud ühena kolmest edukast pakkujast. Menetlus seisneb raamlepingu sõlmimises, mille alusel on kolmel edukaks tunnistatud pakkujal, sealhulgas ka vaidlustajal, võimalus osaleda nii minikonkursil kui sõlmida hankeleping suunatud ettepaneku esitamise järgselt.
9. Siinkohal on oluline toonitada, et vaidlustajal on ka enda pakkumise edukaks tunnistamise tõttu võimalik osaleda hankelepingu sõlmimisel sõltumata Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ edukast pakkumisest.
10. Asjakohane ei ole väita, et pelgalt asjaolu, et Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ on oma pakkumises teenuse hinnaks märkinud vaidlustajast odavama hinna, siis on vaidlustaja huvid kahjustatud. Näiteks minikonkurssi raames on võimalik (ning isegi tõenäoline valdkondades, milles vaidlustaja on teistest pakkujatest efektiivsem), et vaidlustaja esitab teistest pakkujatest soodsama pakkumise. Samuti pole vaidlustaja õigus sõlmida hankeleping välistatud ka suunatud ettepaneku korral, kuivõrd kinnitamata jätmise või loobumise korral on vaidlustajal jätkuvalt õigus vastav hankeleping sõlmida.
11. Seega pole välistatud vaidlustaja õigus sõlmida hankeleping ning võimalus, et Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ osaleb minikonkurssil ei tähenda, et vaidlustaja ei saa hankelepingut sõlmida. Samamoodi ei tähenda Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ kõrvaldamine menetlusest, et vaidlustajal tingimata hankelepingu sõlmimise õigus tekib. Vaidlustaja õigusi pole seega kahjustatud. Vastupidisele seisukohale asumine tähendaks RHS § 185 lg 1 sätestatud vaidlustusõiguse laiendamist igasugusele teoreetilisele riskile, mille eest kaitsmine ei ole nimetatud sätte kaitse-eesmärgiks.

¹ M. A. Simovart. Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Veebiväljaanne, § 185 lg 1 (p. 23)

² Tallinna Halduskohus 14.02.2012, 3-11-2947, p 1

³ M. A. Simovart. Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Veebiväljaanne, § 185 lg 1 (p. 25)

(II) Kolmanda isiku pakkumus vastab hankes kehtestatud vastavusnõuetele

2.1. Kolmanda isiku teenus hõlmab tingimustele vastavaid õiguseksperte hankija nimetatud valdkondades

12. Esmalt peab kolmas isik märkima, et vaidlustaja on kolmanda isiku pakkumuse tingimustele vastavuse vaidluses äraspidiselt ja ebaõigelt tuginenud pakkujate kvalifikatsiooni kontrolli⁴ või kinnituste andmata jätmist⁵ puudutavale kohtupraktikale.
13. Erinevalt vaidlustaja viidatust ei pea pakkujal (välja arvatud juhul, kui hankija seda otsesõnu nõuab) pakkumuse vastavaks tunnistamiseks ja hankelepingu nõuetekohaseks täitmiseks olema pakkumuse esitamise hetkeks kindlustatud (või füüsiliselt oma valduses) kõik hankelepingu täitmiseks vajalikud vahendid ja ressursid (sh seadmed, litsentsid, tööjõud). Siinkohal ei ole asjakohased ka vaidlustaja grammatilised tõlgendused RHADst, kuivõrd raamleping näeb pakkujate isikkoosseisu vahetumise võimalust muuhulgas punktis 7.2., mis tähendab, et ka vaidlustajal ei pruugi hetkel olemas olla isikkoosseisu kellega lõpuks raamlepingut täitma asutakse.
14. Raamlepingu täitmise vahendid peavad pakkumuse vastavaks tunnistamiseks kolmandal isikul hiljemalt tekkima hankelepingu täitmiseks vajalikel ajahetkedel (s.o. täitmise jooksul). Siinjuures toonitab kolmas isik, et kolmandal isikul on vajalikud vahendid olemas nii pakkumuse esitamisel, kui hiljem raamlepingut täites, sh suureneb kirjeldustele vastavate advokaatide arvu lisandumisega üksnes kolmanda isiku suutlikkus raamlepingut veelgi paremini täita (mitte ei muutu pakkumus mittevastavaks, nagu meelevaldselt leiab vaidlustaja).
15. Konkreetse vastavustingimuse “Nõuded pakkujale ja meeskonnale” järgi pidid kõik raamlepingu täitmiseks teenust osutavad õiguseksperdid olema Eesti Advokatuuri liikmed, kellel on vähemalt 3-aastane töökogemus vandeadvokaadina”. Ei saa olla vaidlust, et kaks kolmanda isiku vandeadvokaati omavad kolmeaastast vandeadvokaadina tegutsemise kogemust. Seega jääb vaidlustaja sisuliseks argumendiks vaid see, et kolmanda isiku pakkumuses on meeskonnaliikmena nimetatud vandeadvokaat, kes omandab kolmeaastase vandeadvokaadina tegutsemise kogemuse alles pärast pakkumuse esitamist. Ometi ei saa nimetatud vandeadvokaadi kogemusest sõltuda see, et kolmas isik saab ka kahe teise vandeadvokaadiga pakkuda hanketingimustele vastavat teenust, kuivõrd vastavalt raamlepingu p-le 7.1 kasutab kolmas isik teenuse osutamisel üksnes nõuetele vastavaid vandeadvokaate. Vastava kinnituse on kolmas isik hankijale andnud.

2.2. Kolmas isik on pädev osutama õigusteenust

16. Vaidlustaja on oma vaidlustuse punktis 2.17, et õigusteenuse osutamine on pakkumuses esitatud kolmanda isiku meeskonna liikmete puhul võimatu riigihankeõiguse, Euroopa Liidu struktuurfondide õigusraamistiku ja Euroopa Liidu õiguse, konkurentsioiguse ja riigiabi valdkondades. See väide on ebaõige, kuivõrd kolmanda isiku vandeadvokaatide pädevuse hindamine ei ole vaidlustaja teha.
17. Vandeadvokaadi pädevus, eelkõige kui küsimus seisneb vandeadvokaadi poolt töö vastu võtmises, ei ole teistele isikute hinnata vaid tulenevalt advokaadi iseseisvuse printsiibile saab selle eest vastutada vaid vandeadvokaat ise. Tuginedes CCBE hartale ning advokatuuri eetikakoodeksile on vandeadvokaadi kutsetegevus enesereguleeritav⁶. Sealhulgas tähendab

⁴ Vt nt vaidlustaja viide RKHKo 13.06.2013. a nr 3-3-1-24-13, p 23

⁵ Vt nt vaidlustaja viide TlnHKo 3-19-1491

⁶ M. Tamme, A. Soo. Eesti Advokatuuri eetikakoodeks Kommenteeritud väljaanne. Tallinn 2018. lk 24.

see, et vandeadvokaat peab ise otsustama, kas ta on pädev ja suuteline ülesannet vastu võtma või mitte. Selles osas on vandeadvokaat oma võimete hinnangu andmisel sõltumatu.

2.3. Hankijal on diskretsioon hinnata kolmanda isiku poolt antud kinnitusi usaldusväärseteks

18. Hankija on oma otsuses tuginenud kolmanda isiku kinnitustele ja täiendavalt antud selgitustele, et kolmanda isiku töötajad vastavad nõuetele ja suudavad osutada õigusteenust kõigis riigihanke alusdokumentides ette nähtud valdkondades.
19. Riigikohus on lahendis 3-19-1464 asunud seisukohale, et kui seadus ei sätesta teisiti, võib hankija otsustada, kas ta usaldab pakkujate kinnitusi või nõuab vastavate asjaolude kindlakstegemiseks tõendeid. Hankija on ka käesoleval juhul rakendanud oma diskretsiooni pakkumuse vastavuse hindamisel ja on veendunud kolmanda isiku esitatud kinnituste ja täiendavate selgituste tõttu, et kolmanda isiku pakkumus vastab hanketingimustele.⁷
20. Kolmanda isiku pakkumus vastas hanketingimustele juba pakkumuse esitamise hetkel, kuid raamlepingu täitmise käigus suureneb kolmanda isiku suutlikkus raamlepingut täita veelgi, kuivõrd kolmas isik tegeleb pidevalt tööjõu, sh vandeadvokaatide töölevõtmisega. Nii on kolmandal isikul töötamise registris käesoleva vastuse esitamise hetkel kokku 6 isikut, kellest 5 isiku töötamise olek on „kehtiv“ (**Lisa 1**).

MENETLUSLIKUD KÜSIMUSED

21. **Esindusõigus.** Vandeadvokaat Taavi Kõiv kinnitab esindusõiguse olemasolu.
22. **Tähtaegsus.** VAKO palus kolmandal isikul esitada kirjalik vastus vaidlustuse kohta hiljemalt 19.09.2025. Seega on vastus edastatud tähtaegselt.
23. **Esitamine.** Vastus on edastatud VAKO e-postile vako@fin.ee ja vaidlustaja esindaja e-posti aadressile.

Austusega

(allkirjastatud digitaalselt)

Taavi Kõiv, vandeadvokaat

Lisa 1 – Töötamise registri väljavõte Advokaadibüroo PwC Legal Services OÜ kohta

⁷ Vt diskretsiooniõiguse kohta ka VAKO 15.01.2019 262-18/201709 p 10.